

ZAHRÁDKÁŘSKÝ ZPRAVODAJ

ÚS ČZS OPAVA

1-2026

Slovo předsedy

Tak a máme zde další rok 2026. Jen co jsme se ohřáli u vánočního krbu, začínají pro zahrádkáře přípravné práce doma i na zahradě. Nejdříve v teple domova či dílny připravíme nářadí a techniku, kterou je potřeba po předchozím roce opravit, nabrousit, ošetřit a vyměnit poškozené díly, ale také promazat a nakonzervovat. Dokoupit nové nářadí a nahradit tak staré a opotřebované. Nezapomeňme také se vzdělávat, číst odbornou literaturu, časopisy jako je Zahrádkář, kde najdeme spoustu inspirací. Každý měsíc najdeme pokyny pracovních operací na dané období v zeleninové zahradě od Ivana Dvořáka, kalendárium ovocné zahrady, informace o novinkách v zeleninové zahradě i u ovocných stromů. Seznámíme se s novými odrůdami zeleniny, okrasných květin a jejich trendy v pěstování. Pravidelně jsou uváděny nové odrůdy ovocných jabloní, hrušek, švestek, meruněk apod. Také nás časopis seznámí s méně známými druhy ovoce a zeleniny (Tomely, indický banán,...). Dočteme se na upozornění postupů likvidace výskytu škůdců a návody, jak proti nim bojovat nejen chemicky, ale také i ekologicky. Jsou zde pravidelné seriály citrusářů, skalničkářů, pravidelně jsou články zahradních architektů manželů Kolkových, či úvahy Václava Větvíčky a poradny a odpovědi čtenářů. Dočteme se také o pořádaných akcích v okolí či vždy najdeme v Zahrádkáři řadu receptů.

Pro organizace doporučují zajistit pro členy přednášku na různá témata (jsou uvedena na stránkách www.zahradkari.cz v sekci ČZS a dále je najdeme pod Územní sdružení a následně si najdeme Opavu), která je možná zajistit s příspěvkem od ÚS ČZS Opava. Základní organizace uhradí pouze dopravné lektorovi.

Připravujeme si plán výsevu a výsadby, a nakoupíme potřebná semínka pro výsadbu. Řada z nás od začátku roku připravují semínka, sejí je do truhlíku, pikýrují. Jiní prořezávají ovocné stromky a keře, dělají průklesty okrasných stromků a keřů, další pak vyhrabují listí na zahradě. Při procházkách po zahradě nám po zimě vykukují a vykvétají první květy tavolníku, čemeřice, sněženky, bledule a sledujeme, jak se nám pěkně rozrůstají cibuloviny narcisy, tulipány, krokusy, kosatce, kosatečky, ladoňky, ladoničky, tařičky a další nepřeberné množství kyttek a kytickek, z kterých máme převelikou radost. Je to prostě potěšení sledovat, jak se probouzí jaro. Vnímáme také živočišný svět včel, které mají plno práce s opylením našich kytickek, ptáků, kteří nám při práci pěkně prozpěvují. A řadu dalších brouků či větších zvířat. Taková procházka za krásných slunečních dnů po zahradě, lese či na louce to člověka nabíjí energií do další práce a je přímo balzámem na duši. Nyní nás čekají ty nejkrásnější měsíce duben a květen, najděme si ten krátký čas a poohlédněme se po okolí, vnímejme a vstřebávejme tu krásu kolem nás, kterou je potřeba si jí pořádně vychutnat.

Hezké chvílky v přírodě vám přeje

Zpráva kontrolní komise Územního sdružení **ČZS Opava**

Kontrolní komise ÚS ČZS Opava pracuje ve složení Vaňková Vladimíra, Hanzlík Jan a Homolová Květa. Během roku 2025 byly provedeny čtyři průběžné kontroly hospodaření Územního sdružení v Opavě. Kontrolní činnost je řádně plánována a prováděna.

Kontrolní činnost spočívá v kontrole podvojného účetnictví územního sdružení, kontrole jeho rozsahu, dodržování postupů účetnictví v souladu se zákonem a příslušnou vyhláškou MF ČR. Kontrolní komise čtvrtletně provádí inventuru pokladny přepočítáním hotovosti a porovnáním se zápisem v peněžním deníku, kontrolu účetních dokladů a jejich zaúčtování.

Byla provedena kontrola výběrů a zaúčtování členských příspěvků a kontrola čerpání rozpočtu. Zkontrolovali jsme roční zúčtování daňových povinností, kontrolu dokumentů a směrnic organizace a jejich dodržování a kontrolu přijatých opatření z předchozích kontrol. Byla provedena inventarizace majetku územního sdružení.

Účetnictví je vedeno v souladu se zákonem o účetnictví. U dokladů a jejich evidenci jsme nezjistili závady. Peněžní deník je veden odpovědně a vykazované částky souhlasí s příslušnými doklady. Stavy pokladny vždy souhlasily s evidencí. Odvody na účet ústředí jsou řádně prováděny.

O provedených kontrolách byly zpracovány kontrolní zprávy podle stanovených vzorů, které jsou založeny na sekretariátě ÚS. Výsledky a závěry z provedených kontrol byly pravidelně projednávány na představenstvu územního sdružení. Kontrolní komise ÚS v průběhu roku 2025 neshledala žádné nedostatky a nesrovnalosti v hospodaření ÚS ČZS Opava.

Vladimíra Vaňková
předseda kontrolní komise ÚS ČZS Opava

Zpráva ekonomického úseku

Hospodaření roku 2025 - celkové výnosy činily 415.210, - Kč, kde hlavním zdrojem příjmů jsou podíl členských příspěvků. Náklady byly ve výši 327.448, - Kč a rozdíl je plusový ve výši 87.762, - Kč.

Povinná registrace byla za naše Územní sdružení odevzdána za všechny organizace, které jsou zaregistrovány u Státního soudu. Pokud jsou změny ve výborech během funkčního období, probíhá běžná registrace s příslušnými změnami.

Přehled o majetku za rok 2025 odevzdalo ke dni 25.3.2026 již 46 organizací, schází ještě 15 organizací. Přehled o činnosti ještě neodevzdalo 9 organizací.

K dnešnímu dni 25.3.2026 si nepřevzali známky tyto organizace Opava U řeky, Větrkovice a Opava Zahradní.

Známky jsou placeny průběžně přes účet nebo přímo do pokladny. Má již zapláceno 39 organizací z celkového počtu 61 organizací.

Věra Klapetková, ÚS ČZS Opava

Mezinárodní degustace ovoce

Koncem minulého roku 6. prosince 2025 jsem se zúčastnil Mezinárodní degustace jablek ve Frýdlantu. K této degustaci bylo připraveno 50 odrůd jablek a řídil ji pan Miroslav Přásličák. Akce se účastnilo 55 zahrádkářů. Po degustaci jsme ještě poseděli a pobavili se o ovocnářské tématicce. Pořadí umístění vzorků: 1. NATYRA, 2. LUISA, 3. ADMIRÁL, 4. LYRA

Dále jsem byl také pozván na Mezinárodní degustaci ovoce na Horní Bečvě, která se konala 16. ledna 2026. bylo připraveno 37 odrůd jablek a degustaci řídil pan Emanuel Vala. Umístění vzorků: 1. GALANT LUMAGA, 2. ADMIRÁL, 3. TONIK, 4. NATYRA.

Účast na této akci bylo 80 zahrádkářů. Degustace se zúčastnil i předseda ČZS Ing. Kozlík, obou akcí se zúčastnili i zahrádkáři ze Slovenska. Po degustaci ovoce přišla na řadu ochutnávka něčeho ostřejšího a pohoštění. Obě degustace byly úspěšné a děkuji pořadatelům za organizaci těchto akcí.

Rybíz – nenahraditelné ovoce našich zahrad

Rybíz je ovocný keř, který byl a je v našich zahradách velmi oblíbený. To vše kvůli cenným vlastnostem svých bobulí a jejich chuti. Hodí se k přípravě mnoha pokrmů a zavařování.

Proč byste měli mít na zahradě rybíz a jaké jsou jeho pěstitelské nároky?

Rybízy se pěstují především v keřové formě, pro svoji větší vitalitu, delší životnost (20 let)

a také vyšší výnosy. Stromky rybízu mohou najít uplatnění v zahrádce buď samostatně, nebo

ve střídavé výsadbě stromků a keřů. Získají se nejčastěji roubováním na meruzalku zlatou. Nejvhodnější doba výsadby je podzim, ale i při jarní výsadbě se dřeviny dobře ujímají, pokud mají dostatek vláhy.

Abychom se ale dočkali dostatečného množství plodů, které uspokojí chuťové buňky celé rodiny, musíme o keře pečovat. Rybíz je třeba upravovat pravidelně vhodným řezem. Jinak se rybízové keře považují za nenáročné. Mnohdy si vystačí jen s vláhou z dešťů, snesou většinu druhů půd a ani na podnebí, do kterého mají být vysázeny, nejsou nijak náročné.

Jak řezat?

Rybíz zpravidla řežeme v předjaří a vyžaduje jiný řez po výsadbě, jiný při udržování a nakonec, když keře zestárnou, vyplatí se provést i řez zmlazovací.

Keře rybízu je dobré upravit řezem hned po zasazení. Výhony zkrátíme tak, aby na každém z výhonů zůstala asi 2–3 očka, z nichž poslední by mělo směřovat z keře ven.

Další rok je vhodný k tomu, abychom vybrali z vyrostlých výhonků ty, které budou tvořit základ budoucího keře. Ideální je vybrat 5 zdravých výhonků. V každém z následujících let vybereme opět další 3–4 výhonky a ty ostatní znovu seřízneme. Tímto způsobem docílíme, že ve čtvrtém roce máme pěkně zformovaný rybízový keř, který má něco mezi 10–13 výhony.

Na podzim každý rok odstraníme ty nejstarší výhony. Odřezáváme je těsně nad zemí. Odřezané výhonky nahradí stejný počet nově vyrostlých. V rybízovém keři by se tak měly ve výsledku objevit ve stejném počtu jednoleté, dvouleté, tříleté, případně i čtyřleté výhonky.

Trošku odlišný je řez u černého rybízu, jelikož černý rybíz plodí na jednoletém dřevě. Je nutné, aby řez, který u něj provedeme, podporoval růst nových výhonků. Nové výhonky pak nezkracujeme. Odstraňujeme jen poškozené, nebo namrzlé výhonky anebo je zkracujeme jen tehdy, když se velmi slabě rozvíjejí. Jakmile keř dospěje, odstraníme z něj už jen ty výhony, které jsou starší tří let.

U stromkových rybízů zkracujeme výhony ihned po vysazení na 2 očka. Na jaře následujícího roku si vybereme na keři vhodné výhony, které necháme jako kosterní větve. Mělo by jich být 5 nebo 6. Ty pak zkrátíme maximálně na polovinu, ne víc. Tím podpoříme jejich větvení. Ostatní výhony odstříhneme. Po 4 až 5 letech nahradíme

kosterní větve mladšími výhonky, které vyrůstají ze spodní části. Jakmile se objeví kořenové výmladky, odstraníme je ihned. Pro ošetření ran po řezu je dobré použít některý z přípravků působících zároveň i proti šedé plísni.

Pro rozšíření sortimentu lze pro zahradu zvolit ještě křížence černého rybízu a angreštu – jostu. Ta má velikost plodů blížících se spíše angreštu, ale chuťově připomíná černý rybíz.

Rybíz, zejména černý, je považován za jedno z nejzdravějších druhů ovoce. Je bohatý na vitaminy A, E a vitaminy skupiny B. Dále bobule obsahují vápník, fosfor, draslík, hořčík, železo a měď. Jsou také bohaté na antioxidanty a vlákninu. Díky tomu regulují trávicí systém, čistí od toxinů a chrání před volnými radikály. Obrovské množství přírodního vitamínu C (obsahuje 8krát více vitamínu C než citron) dokonale ovlivňuje imunitu organismu. Rybíz se doporučuje lidem s kardiovaskulárními problémy, protože snižuje hladinu špatného cholesterolu, vysoký krevní tlak, zlepšuje srážlivost krve.

Rybíz je možné sklízet jednorázově, protože zraje rovnoměrně. Sladší odrůdy s větším obsahem dužniny se konzumují převážně v čerstvém stavu, kyselejší se většinou zpracovávají

na marmelády, mošty, sirupy apod. V kuchyni má rybíz univerzální použití (koláče, plněné knedlíky, dorty), hodí se také do směsí ke sladšímu ovoci.

Věřím, že jste našli inspiraci a motivaci k rozšíření tohoto ovoce na svých zahradách. K tomu vám přeji mnoho radosti z pěstitelských úspěchů.

Ing. Radim Sonnek, Jakubčovice

„Indiánský banán“

Zajímavý ovocný druh z čeledi láhevnikovitých (annonaceae), který lze pěstovat i u nás na Opavsku. Pro jeho atraktivní vzhled je používán mnohými prodejci jako reklamní tahák. Ne vždy je vše ideální a jeho pěstování přináší nejedno úskalí.

Asimina triola, tzv. banán severu, v jazyce indiánů nazývaná „paw paw“, je opadavý strom s pravidelnou korunou, která tvoří přirozený pyramidální tvar. Pochází z východního pobřeží Spojených států, odtud se rozšířil dál na západ až po Nebrasku, severně po Ontario a New York, na jih k Floridě a Texasu. Je to strom velmi atraktivní a v zahradě působí až nezvykle exoticky po celou dobu vegetace. Český název je muďoul trojlaločný.

V době vegetačního klidu snese i mráz -22 °C a více, není náročný na půdu, vyhovuje mu spíše slunné stanoviště. Uvádí se, že by se mladé rostliny měly stínit před sluncem,

ve své domovině totiž obvykle roste jako podrostová rostlina. Já si ale myslím, že to není až tak nutné. Popálení od slunce je při slunných tropických teplotách viditelné i na třímetrových stromech, jedná se ovšem jen o pár listů, takže je zanedbatelné. V našich zahradách se asimina začala objevovat poměrně nedávno, postupně si však nachází přízeň pěstitelů stále častěji.

Kůra stromu je hnědá, později šedá s jemnou borkou. Nezvykle velké květy, mají v průměru 2–5 cm, jsou purpurově červené, lesklé, voskovité a připomínají magnolii. Objevují se ještě před olistěním. Asimina raší celkem pozdě, kvete postupně a zpravidla tím unikne pozdním jarním mrazíkům. Rostlina je cizosprašná, k opylení je potřeba pyl z geneticky odlišné rostliny stejného druhu, a aby to ještě nebylo tak jednoduché, samičí stádium květu je nutno opylit samčím stádiem. Po rozvinutí květu je ten nejprve samičí, kdy přechází barva ze zelené do načervenalé, blizna je lesklá a lepkavá. Samčí stádium je poslední periodou květu, kdy je sytě purpurový, blizna je zaschlá, prašníky šedé, matné a po dotyku štětečkem se rozpadnou na jednotlivá pylová zrna. Květy i přes svou atraktivitu nevoní, dá se říct, že páchnou, a tak se role opylovačů ujímají spíš mouchy, různí brouci, ale u nás hlavně mravenci. U nás pozorujeme na asiminách celkem pravidelně dokonce zlatohlávky.

Pokud chceme mít jistotu, že k opylení opravdu došlo, nezbyvá než vzít štěteček, zrcátko a trochu jim pomoci. Je důležité, aby se plody dokázaly vytvořit z prvních květů a tím pádem by stihly dozrát ještě v příhodných podmínkách teplejších podzimních dní. Tím se významně zvýší kvalita plodů.

Pokud se opylení podaří, začnou vznikat plůdky, uložené v klastrech až do cca 10 ks. V červnu dochází k přirozenému propadu plodů a rostlina si ponechá jen takové množství, které bez problémů užíví. Z mých zkušeností vím, že pokud nepomůžu s opylením ručně plodu moc nemám.

Koncem léta se začnou plody rychle zvětšovat jakoby nafukovat. Plody jsou velké 5–15 cm podle pěstované odrůdy a obsahují v průměru až 10 semen. Pozor, celá rostlina je jedovatá, dokonce i slupka plodů a semena. Jedlá a chutná je pouze dužina, krémovité konzistence, připomínající pudink s chutí mezi banánem, mangem, vanilkou a ananasem, velmi sladká bez jakékoliv kyseliny. Chuťově se nedá přirovnat k žádnému jinému ovoci. Nám chutnají nejvíc čerstvě dozralé, utržené přímo ze stromu, kdy chuť ještě není tak výrazná, připomíná vanilkovo-exotický pudink. Plody rozkrojím na půl a dužinu vybírám lžičkou, semena vyplivuji. V USA se z ní vyrábí například výživa pro kojence, nebo také zmrzlina.

Pro dozrání plodů potřebuje ale určité teplotní podmínky. Určitě se nedá pěstovat ve všech oblastech ČR. Kvalita plodů dozralých u nás je srovnatelná s nejkvalitnějším exotickým ovocem. Já pěstuju odrůdy ITHACA, OVERLEESE, které zrají od půlky září, od konce září pak PRIMA, SIBLAY a v říjnu celkem pozdní PROLIFIC, na kterém nikdy nestihnou dozrát všechny plody, nebo ne až v takové kvalitě. Existují však i ranější odrůdy, třeba SUMMER DELIGHT, která údajně zraje v teplejších

oblastech od konce srpna. Kvalitních roubovaných odrůd je již i u nás na trhu nyní dostatek. Některé jsou i více či méně samosprašné.

Je možné vysadit i semenáč, je sice podstatně levnější, ale než zaplodí, potrvá to i 8–10 let a výsledek co do kvality plodů je nejistý, většinou obsahují hodně semen a málo dužiny. Nikoho samozřejmě neodrazují, také semenáč dokáže splnit okrasnou, exotickou estetiku na stanovišti v zahradě a možná, pokud budete mít štěstí, třeba překvapí i kvalitními plody.

Petr Ploch, Kravaře

Trápí Vás mechy a lišejníky na ovocných dřevinách v zahradě?

Starší stromy a keře, nebo také ty které rostou na nevhodných stanovištích mají často kmeny a větve pokryty mechy a lišejníky. Jedná se o symbiotické soužití houby a řasy. Jsou citlivé na ovzduší a jejich výskyt je také průkaznou prezentací, že naše ovzduší, ve kterém žijeme je čisté s minimem oxidu siřičitého. Škodlivost lišejníků na stromech a keřích je však nesporná. Lišejníkem napadené stromy rychleji stárnou a postupně odumírají. Roční přírůstky u napadených a neošetřených stromů se zkracují, kůra předčasně šupinatí a trhá se. Pod lišejníky bezstarostně přežívají různé druhy škůdců a chorob. Nejčastěji bývají postiženy jabloně, hrušně třešně a slivoně.

Škrabku, nebo ocelového kartáče k odstranění lišejníků a staré odlupující se borky lze použít jen u kmenů starých stromů a větví, nikoliv u mladých, kde by mohlo dojít k poškození mladé hladké kůry. Takto očistěné kmeny a větve ošetříme vápenným mlékem, a to buď na podzim, nebo brzy zjara. Z dalších přípravků vhodných k ošetření je 5–8 % roztok zelené skalice, nebo 5% roztok Sulky. Toto je potřeba provést v předjaří ještě před rašením a další podmínkou je, aby alespoň 4 hod. po postřiku nepršelo, aby postřik zaschl. K ošetření lze také použít jedlé sody, kdy se dává na litr vody 3 polévkové lžice. Stromy po šetření je potřeba opakovaně dobře zalít, přihnojit, provést řez a kontrolovat výskyt chorob a škůdců s následným ošetřením.

Domáci životabudič

Když nás přepadne smutek z mrzuté zimy, poohlédneme se v květinářství po pokojových rostlinách s květy nebo listy v červené barvě. Zatímco venku na záhonu přistupujeme k výsadbě červenokvětých nebo červenolistých trvalek opatrně, v bytě si s podobně vybarvenými pokojovkami lámat hlavu nemusíme. Takové aranžmá není jen náhodným doplňkem, ale potřebnou součástí útulného bydlení. A jaké druhy v červené barvě můžeme teď najít v obchodech?

- stará dobrá Kolopejka, třebaže jsou všude k dostání 365 dnů v roce, neztrácejí na popularitě. Kolopejky nepatří sice k dlouhověkým pokojovkám, ale po odkvětu je nemusíme vyhazovat, protože mají zajímavé tmavozelené lesklé listy. Jakožto sukulentní rostlina si střeží zásoby vody v dužnatých listech, proto vydrží dlouho bez záливky.
- vytrvalá Begonie Kysala, pochází ze sice tropických oblastí, ale působí jako by byla domácí. Zvlášť úchvatné jsou plnokvěté hybridy. U této rostliny udržujeme substrát vlhký a přihnojujeme jednou týdně.
- elegantní Toulitka, jinak také Anturium na sebe upozorňuje hustým trsem řapíkatých tmavozelených listů, a především unikátními palicemi květů. Toulitka se hodí do bytu zařízeného minimalisticky nebo v retro stylu. Postavíme ji na dobře osvětlené místo při teplotě 18°C. Občas květinu rosíme vodou.
- miniaturní kaktusy – červená barva se nevyhýbá ani kaktusům, některé v této barvě kvetou, jiné mají červený dokonce kus těla. Aby mohly žít, musí být naroubovány na zelenou podnož. Minikaktusy umísťujeme na dobře viditelné, vyvýšené místo. Libují si v teple na plném slunci.

Zpříjemněte si nákupem těchto rostlin pro dny s minimálním svitem slunce a udělejte sobě i svému bytu červenou radost.

Květa Homolová, Opava-Město

Kolopejka

Toulitka - Anturium

Výstavy v roce 2026

JARNÍ FLORA 2026 výstaviště Olomouc ve dnech 23.- 26. dubna

VYZNÁNÍ RUŽÍM Rozárium Olomouc ve dnech 6. a 7. června

VÝSTAVA KAKTUSU sbírkové skleníky Flora Olomouc ve dnech 24.-26. června

HORTIKOMPLEX 2026 výstaviště Flora Olomouc ve dnech 8.-11. října

FLORIA JARO 2026 Kroměříž část 1 ve dnech 30. dubna -3. května

FLORIA JARO 2026 Kroměříž část 2 ve dnech 7.- 10.května

FLORIA LÉTO 2026 Kroměříž ve dnech 7.- 9. srpna

FLORIA PODZIM Kroměříž 2026 ve dnech 2.- 4. října

Všechny zahrádkáře i příznivce zveme na **Zahradní slavnost ve Slavkově**, která se uskuteční 20. června 2026 v areálu Seniorcentra na Zámecké ulici od 15:00 hodin. K dobré pohodě bude hrát skupina Leon Band a k tomu: kouzelník, aktivity pro děti, domácí zákusky, dobré jídlo na grilu a pití. Nebude chybět ani Zahradníčková stezka od Skřítků pro děti.

Zahrádkáři Slavkov